

„ACCESS“ – mied d’instrucziun per instruir romontsch alla scola populara sursilvana

Pugn da partenza:

- Il sondadi dalla PRO IDIOMS SURSELVA (PIS) alla quala rodund 100 scolastas e scolasts ein separticipai muossa ch’ei dat in grond basegns per novs mieds d’instrucziun sursilvans, en tut special per il rom realias ed il rom romontsch.
- Cun quei ch’il cantun gi ch’ils mieds finansials e las resursas persunalas seigien restrinschi, e la realisaziun dils mieds d’instrucziun pusseivla mo a moda limitada e cun ina cadenza da temps fetg bassa, ei la PIS sedecidida da realisar senza certs mieds.
- Stractond ei dad ina necessitad per tut ils scalems, sededichescha la PIS igl emprem als mieds d’instrucziun pil rom romontsch. Cheu sut suonda il concept (versiun scursanida) dil mied da romontsch.

1. Las finamiras centralas:

- Creaziun dad in niev mied d’instrucziun entras scolastAs per tut las classas 2-9 dalla scola populara che cuntegn ils suandonts camps dall’instrucziun da lungatg: grammatica, ortografia, scazi da plaids, lectura, cultura, udir e capir, leger e raquintar.
- Il mied duei esser moderns, innovativs, flexibels e dynamics, captivonts, persistentes, duei corrispunder als basegns hodierns da scolarAs, scolastAs.
- Il mied duei esser d’aula qualitat pertuccont il lungatg, la presentaziun, l’applicabladad.

2. Purtadra e dretgs:

- La Pro Idioms Surselva ei la purtadra dil mied, e tuts dretgs ein resalvai ad ella.

3. Sort da mied d’instrucziun e moda da publicaziun:

- Il mied senumna ACCESS (ACCESSgrammatica; ACCESSortografia, etc.)
- ACCESS vegn publicaus sin internet (www.access.ac), ei denton modificabels mo dils editurs.
- Scolastas e scolasts san scargar il mied dalla pagina d’internet www.access.ac.
- Il mied squitschau sepresenta sco mappa flexibla cun fegls A4 lien.
- Ils mieds dueian restar flexibels/dynamics, vul gir ch’els ein suttamess tenor basegns ad ina optimaziun da qualitat ed adattaziun permanenta. Ei vegn pia ad esser garantiu a liunga vesta in immens grad da modernitad, flexibladad, qualitat linguistica e persistenza.
- Il mied d’instrucziun consista ord il tgierp fisic (pupi) e parzialmein era en fuorma virtuala sin ina plattafuorma d’emprender online numnada MOODLE.
- MOODLE representa ina part dils exerchezis obligatoris. Sin MOODLE san denton era exerchezis facultativs vegnir fatgs.
- MOODLE remplazza buca ils fegls, mobein ei ina purschida parziala resp. supplementara.
- MOODLE duei vegnir duvrau a moda dosada, conform alla vegliadetgna dils scolarAs.
- MOODLE representa ina plattafuorma sensaziunala per scaffir modas e manieras attractivas dad exercitar ed evaluar exerchezis.
- Cun MOODLE incaminescha la PIS buca mo ina via innovativa e singulara sil sector dils mieds d’instrucziun romontschs, ell’entira Svizra exista negliu ina plattafuorma online semeglianta. La PIS fuola pia via per modas d’emprender dil futur.
- La PIS ha translatau MOODLE en sursilvan el decuors dalla primavera 2012.

4. Garanzia da qualidad linguistica:

- Mintga team ha a disposiziun plirs linguists per cussegliaziun.
- Las singulas lavurs vegnan repassadas e corrigidas da linguists licenziai.
- Ils singuls mieds vegnan certificai alla fin cul SIGIL LINGUISTIC.

5. Grafica:

- La grafica dil mied d'instrucziun ACCESS vegn realisada da professionalists.

6. Concepciun e realisaziun:

- Il mied duei haver in fil tgietschen concis e clar.
- La materia dad ina classa baghegia sin la materia dalla classa precedenta (Bottom up).
- Ils teams da scalem secumponan da dus tochen max. 3 scolastAs.
- Ils teams vegnan tgamunai dil meinaproject ACCESS dalla PIS.

7. Proceder e temps:

- En ina emprema fasa vegn elaborau la grammatica e l'ortografia. Ei vegn a suandar las ulteriuras spartas numnadas sura.
- La survesta dil plan da temps per tut ils teams per l'elaboraziun dad ACCESSgrammatica ed ACCESSortografia sepresenta suandontamein:

avrel 2012	matg 2012	zercladur 2012	fenadur/uost 2012
2. primara	3. primara	4. primara	5. primara
settember 2012	october 2012	november 2012	december 2012
6. primara	1. superiura	2. superiura	3. superiura

- Ei vegn a vegnir aviirt in portal sin internet nua che tut quels che han utilisau il mied duront igl onn da scola 2012/13 san dar in resun e far propostas per eventualas midadas.

8. Progressiun dallas lavurs

- Ils teams da scolastAs per ils scalems primars 1-5 ein formai ed introduci ella lavur. Ils auters suondan el decuors dallas proximas jamnas.
- Ils 30 d'avrel 2012 han ils auturs dad ACCESS 2 mess sin meisa lur mied „ACCESS grammatica ed ortografia“.
- Ier, ils 31 da matg 2012, han ils auturs dad ACCESS 3 furniu lur mied, „ACCESS 3 grammatica“ ed „ACCESS 3 ortografia“.

9. Finanziaziun:

- La PRO IDIOMS SURSELVA preveda la summa da 45'000.—frs per ACCESSgrammatica 2-9 ed ACCESSortografia 2-9.

Per la PRO IDIOMS SURSELVA

Francestg Friberg,
meinaproject

Adrian Cathomas,
responsabel per MOODLERomontsch

Danis/Sedrun, igl 1. da zercladur 2012